

ŽIVA

Živa (Siwa) je slovanská bohyně, která byla ctěna u Polabanů. Dobová zmínka o Živě pochází z Kroniky Slovanů Helmolda z Bosau z 60. až 70. let 12. století, kde je krátce zmíněna v kapitole O náboženských obyčejích Slovanů:

„Venkov i města oplývali háji i domácími bůžky, a kromě nich byli prvními a předními bohy Prove, bůh oldenburské země, Živa, bohyně Polabanů, a Radegast, bůh země Obodritů. Jim byli zasvěceni kněží, úlitby a oběti a [určeny] rozmanité náboženské obřady.“

V letopisech uvedené jméno *Siwa* a jeho rukopisné varianty *Siwe*, *Silue* a *Syna* je zpravidla vykládáno jako Živa. V takovém případě by byla Živa bohyní plodnosti a úrody totožnou či podobnou s bohyní Mokoš.* Ty spojuje také skutečnost, že jsou to jediné písemně doložené bohyně v prostředí polabských, popřípadě východních Slovanů, se známým jménem.

* *Na základě vedlejších písemných zdrojů lze obě bohyně v Hrádeckém Svatoboru snad odlišit podle zvířat, se kterými jsou ztotožňovány: Živa s holubicí či obecně ptákem anebo rybou**, Mokoš pak s krávou (turem).*

** *Úvaha, že zobrazení ryb v Hrádeckém Svatoboru (viz příslušné heslo v článku Zvířata) může mít souvislost se semitským bohem plodnosti Dagonem, nebude mít zřejmě opodstatnění.*

Semitský bůh Dagon

Pojmenování

Pochází z praslovanského *živъ, v baltoslovanštině *gīwas, to pak indoevropského slova *gʷih₃wós ve výnamu “živý”. Od *živъ je odvozen i “život”, což v některých slovanských jazycích znamená přeneseně “střední část těla, břicho”.

Souvislosti

Bohyně Živa je podle bájesloví manželkou boha Slunce Dažboga. Oba představují dva základní zdroje života – sluneční teplo a vlhkou, úrodnou zemi.